

Preventief alcoholtoezicht

Symposium Laat ze niet (ver)zuipen
24 mei 2018

Lex Lemmers

 **Trimbos
instituut**
Netherlands Institute of
Mental Health and Addiction

Programma

Inhoudelijk

- Effectief alcoholbeleid
- De rol van de toezichthouder
- Preventief toezicht: casus STAD

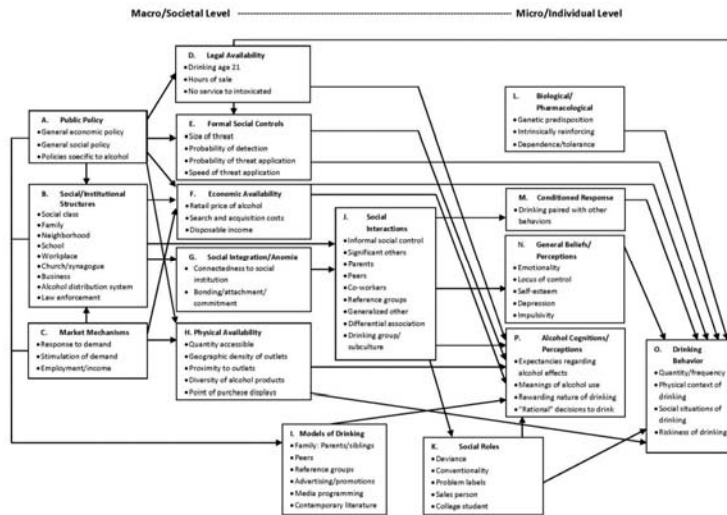
In gesprek

- Preventief toezicht: wat is de meerwaarde?

 **Trimbos
instituut**

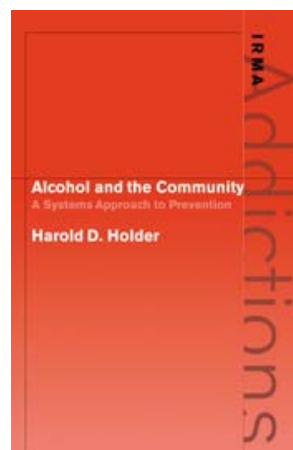
2

Theory of drinking behavior

Systembenadering Holder

- Omgevingsaanpak
- Verandering van het systeem door *community mobization*
- Beperken van de beschikbaarheid
  - 'retail'-availability
  - Social availability

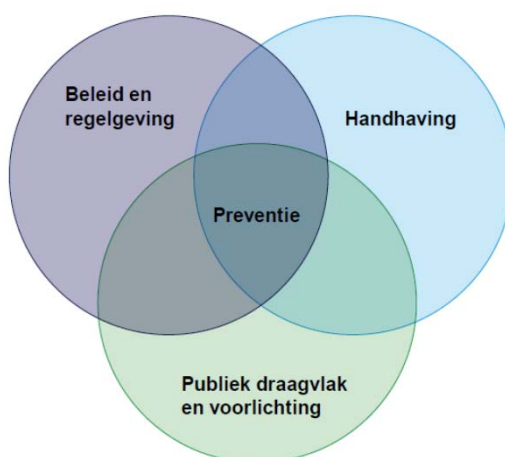
Tabel 3 Effectiviteit van alcoholmaatregelen (landelijk en lokaal)

Toegepaste maatregel	Effectiviteit	Kosten voor implementatie
→ Minimum leeftijdsgrens voor verkoop	+++	Laag
→ Accijnzen	+++	Laag
Afname blaastesten in het verkeer	+++	Gemiddeld
Alcohol-advies in de huisartsenpraktijk	+++	Gemiddeld
→ Handhaving van regelgeving bij verkooppunten	++	Hoog
→ Beperken van het aantal verkooppunten van alcohol	++	Laag
→ Beperken aantal dagen en tijden van verkoop	++	Laag
Alcohol-advies op de spoedeisende hulp	++	Gemiddeld
Zwangerschapsprogramma's	+	Hoog
Voorlichting op school	o	Hoog
Promoten van alcoholvrije evenementen	o	Hoog
Vrijwillige barcodes verstrekkers	o	Laag

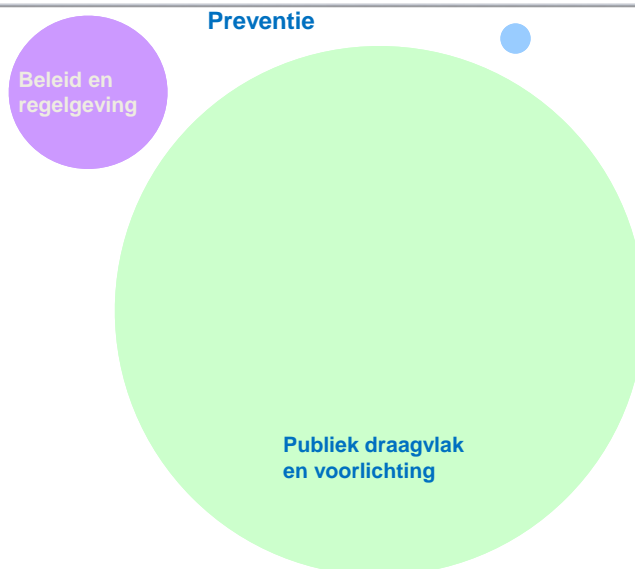
Versterken controle

- Zelfcontrole
- Sociale controle (normen, naleving en toezicht)
- Formele controle (handhaving wetten)
- Preventie is vooral effectief als er ook wordt ingezet op versterken van sociale en formele controle.

De beleidspijlers van Reynolds (theorie)

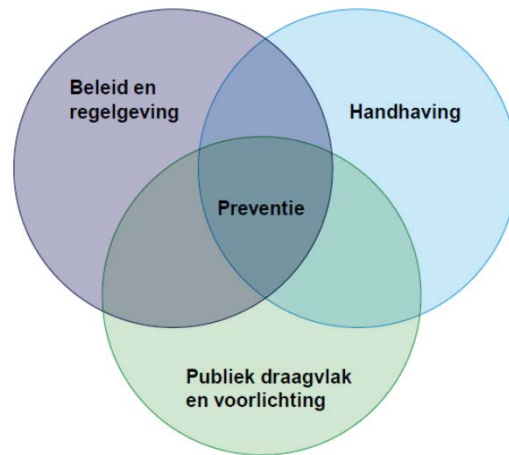
De beleidspijlers van Reynolds (praktijk)

De rol van de toezichthouder

De rol van de toezichthouder

Wie is de toezichthouder?

1 januari 2013

Gezag en uitvoerder

Bevoegd gezag

Uitvoerder

De toezichthouder

Het doel van de toezichthouder is...

COMPLIANCE

Wat doet de toezichthouder?

- Primair toezicht houden en handhaven

Maar ook...

- Bijdragen aan bewustwording verkopers, jongeren en ouders
- Ondersteunen verkopers bij naleving wet
- Belonen positief gedrag
- Handhavingscommunicatie

Inspecties

Basiscontrole

Uniform

Leeftijdsgrenscontrole

Burgerkleding

Inspecties

Bijzondere controles

Burgerkleding

Handhavingsmiddelen

Verstrekkers

- Waarschuwing
- Bestuurlijke boete
- Dwangsom
- Schorsen / intrekken vergunning
- Three-strikes-out

Jongeren (art. 45)

- Waarschuwing
- Boete
- HALT-afdoening

Sanctiebeleid

VB. Rotterdam

Categorie 2: Het verstrekken van alcoholhoudende drank aan jongeren onder de 16 jaar/het verstrekken van sterke drank aan jongeren onder de 18 jaar

Toezichthouder	Gemeente (burgemeester)
1e constatering: bestuurlijke boete	--
2e constatering (binnen jaar na vorige constatering): proces-verbaal opmaken en dossier naar burgemeester	Schorsen Drank- en Horecawetvergunning voor 12 weken
3e constatering (binnen jaar na vorige constatering): proces-verbaal opmaken en dossier naar burgemeester	Intrekken Drank- en Horecawetvergunning

Alternatieve straf jongeren

VOORBEELD
AMERSFOORT

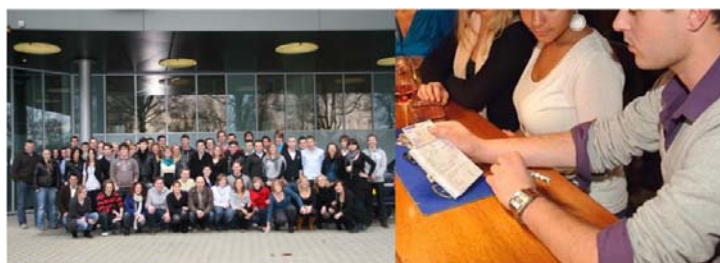

Onherkenbaar controleren?

Herkenbaarheid verkleinen

1. Onderling uitwisselen toezichthouders
2. Regionale 'BOA-poule'
3. Leeftijdsgrenzenteam / weekendpoule

Herkenbaarheid verkleinen (2)

4. Mysteryshoppers / testkopers

FAQ: Hoe kunnen we in onze gemeente mysteryshoppers inzetten?

- Nalevingsonderzoek (mysteryshoppers + onderzoekers)
Jaarlijks of twee-jaarlijks als monitor
- Confrontatie-audits (mysteryshopper + toezichthouder)
Regelmatig als toezichtinstrument
- Testaankopen + sanctie (mysteryshopper + toezichthouder)
Regelmatig/bij structurele overtreders als toezichtinstrument

Preventief toezicht in Zweden

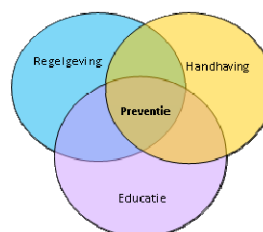
STAD (Stockholm prevents Alcohol and Drugs problems)

- Geïntegreerde aanpak Stockholm in het uitgaanleven op basis van theorie Holder
- Meest succesvolle gemeentelijke aanpak van alcoholproblemen die we kennen

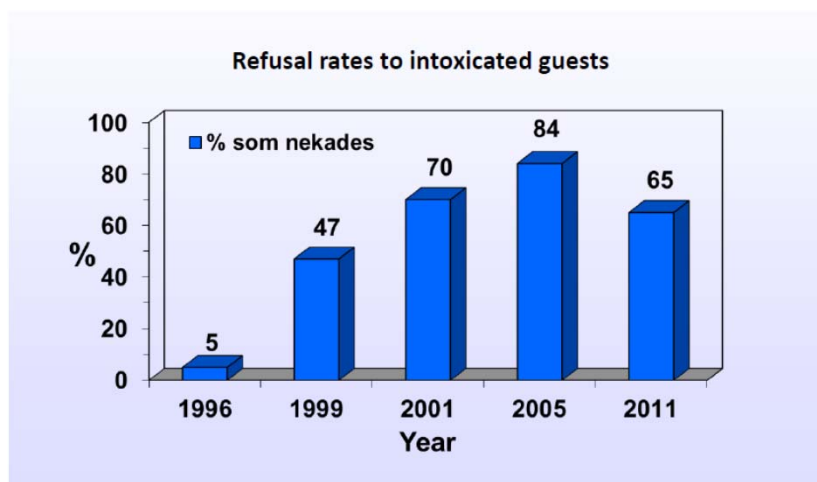

Onderdelen STAD

- Intensieve training barpersoneel i.s.m. toezicht
- Zweedse manier van toezichthouden (intensief maar meer coachend)
- Mobilisatie van de horeca (overeenkomst)

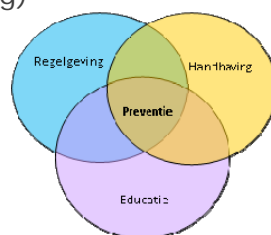

Results

Preventief toezicht

- Signaleren en coachen
- Intensiever samenwerken
  - Met stakeholders (zoals horeca, sportsector en supermarkten)
  - De gemeente
  - Portiers en de politie
- Herkenbaarheid soms een pré (RBS-training)
- Ontwikkeling competenties toezichthouder

In gesprek

Preventief toezicht: wat is de meerwaarde?

Contact

Dr. Lex Lemmers

LLemmers@trimbos.nl

www.lokaalmiddelenbeleid.nl

www.trimbos.nl